

Ny Bokin'i Daniela — Laharana Faha-Efatra Amby Telopolo

Ny Fampahafantarana an'i Daniela: Dia ara-paminaniana mamakivaky ny tantaran'ny tany sy ny fitsaran'Andriamanitra

Jeff Pippenger
2023-12-29

Ireo toko enina voalohany ao amin'ny bokin'i Daniela dia maneho ny tantaran'ilay bibidia avy amin'ny tany ao amin'ny Apokalypsy toko faha-telo ambin'ny folo. Etazonia (ilay bibidia avy amin'ny tany) dia nanomboka ho fanjakana fahenina ao amin'ny faminanian'ny Baiboly tamin'ny taona 1798, rehefa nahazo ratra mahafaty ara-paminaniana ny fahefana papaly (ilay bibidia avy amin'ny ranomasina ao amin'ny Apokalypsy toko faha-telo ambin'ny folo), ary namarana ny fanapahany tamin'ny maha-fanjakana fahadimy ao amin'ny faminanian'ny Baiboly azy.

Ny tantaran'ilay bibidia avy amin'ny tany dia ny tantaran'ny fampitandremana ny amin'ny fanatonan'ny fitsaran'Andriamanitra. Tamin'ny fiandohan'ny tantaran'ilay bibidia avy amin'ny tany dia nanomboka ny fitsarana famotorana ataon'Andriamanitra, ary amin'ny fiasaran'ilay bibidia avy amin'ny tany dia manomboka ny fitsarana fanatanterahana ataon'Andriamanitra. Ny fampitandremana ny amin'ny fanatonan'ny fitsarana famotoran'Andriamanitra, tany am-piandohana, dia nasehon'ny hafatry ny anjely voalohany ao amin'ny Apokalypsy toko faha-efatra ambin'ny folo, izay tonga tamin'ny “fotoan'ny farany” tamin'ny 1798. Ny fampitandremana ny amin'ny fanatonan'ny fitsarana fanatanterahana ataon'Andriamanitra, amin'ny fiasarany, dia aseho ho ireo hafatry ny anjely telo ao amin'ny Apokalypsy toko faha-efatra ambin'ny folo, izay tonga tamin'ny “fotoan'ny farany” tamin'ny 1989.

Amin'ny “fotoanan'ny farany” tsirairay dia misy ampahany amin'ny bokin'i Daniela voavaseka. Tamin'ny fiandohan'ny tantaran'ilay bibidia an-tany, tamin'ny 1798, dia voavaseka ny toko fahafito, fahavalo ary fahasivy ao amin'i Daniela. Ireo toko ireo dia aseho ho fahitana ny Ony Ulai. Tamin'ny tantara famaranan'ilay bibidia an-tany, tamin'ny 1989, dia voavaseka ny toko fahafolo, fahiraika ambin'ny folo ary faharoa ambin'ny folo ao amin'i Daniela. Ireo toko ireo dia aseho ho fahitana ny Ony Hiddekel. Isaky ny voavaseka ny bokin'i Daniela, dia misy fizotry ny fitsapana misy dingana telo entina amin'ny taranaka izay velona amin'izany fotoana izany.

Ary hoy Izy nanao hoe: Mandehana amin'ny lalanao, ry Daniela; fa voahidy sy voaisy tombo-kase ny teny mandra-pahatongan'ny andro farany. Maro no hodiofina sy hohamasinina ary hotsapaina; fa ny ratsy fanahy kosa hanao ratsy ihany; ary tsy hisy amin'ny ratsy fanahy hahatakatra; fa ny hendry no hahatakatra. Daniela 12:9, 10.

Niorina tamin'ny firafitry ny teny hebreo izay adika hoe “fahamarinana” ny fizotry ny fitsapana misy dingana telo, ary io teny io dia noforonina tamin'ny fampiraisana ny litera voalohany sy fahatelo ambin'ny folo ary farany amin'ny abidy hebreo. Io teny hebreo io dia maneho sady mitana ny hery famoron'Andriamanitra. Ny fahamarinana ara-paminaniana rehetra dia miorina eo

ambonin'io teny io, tahaka izany koa ny fizotry ny fitsapana misy dingana telo ao amin'ny Daniela toko faha-roa ambin'ny folo. Tsy ny hery famoron'Andriamanitra ihany no asehon'io teny io, fa Jesosy Kristy koa, Izay Fahamarinana, ary Izay koa no Voalohany sy Farany, araka ny asehon'ny litera voalohany sy farany amin'ny abidy hebreo.

Ny tantara tany am-piandohan'ilay bibidia avy amin'ny tany, rehefa tonga tamin'ny fotoanan'ny farany tamin'ny taona 1798 ny fampitandremana momba ny fanatonan'ny fitsarana famotopotorana, dia asehon'ny anjely voalohany ao amin'ny Apokalypsy toko faha-efatra ambin'ny folo. Ny hafatry ny anjely voalohany ao amin'ny Apokalypsy toko faha-efatra ambin'ny folo dia mitana ireo dingana telo tsirairay avy, izay fahamarinana, ary maneho ny fizotry ny fitsapana misy dingana telo izay niatrika ny taranaka tamin'ny nahatongavan'ilay anjely voalohany tamin'ny taona 1798.

Ary hitako anjely iray koa nanidina teny afovoan'ny lanitra, nanana ny filazantsara mandrakizay hotorina amin'izay monina ambonin'ny tany sy amin'ny firenena rehetra sy ny foko-pirenena sy ny samy hafa fiteny ary ny olona rehetra, nanao tamin'ny feo mahery hoe: Matahora an'Andriamanitra, ka omeo voninahitra Izy; fa tonga ny andro fitsarany; ary miankohofa eo anatrehan'Izay nanao ny lanitra sy ny tany sy ny ranomasina ary ny loharanon-drano. Apokalypsy 14:6, 7.

Ny tantara famaranan'ilay bibidia avy amin'ny tany, rehefa tonga tamin'ny fotoanan'ny farany tamin'ny taona 1989 ny fampitandremana momba ny fanatonan'ny fitsarana fanatanterahana, dia asehon'ny anjely telo ao amin'ny Apokalypsy toko fahaefatra ambin'ny folo. Ny anjely telo ao amin'ny Apokalypsy 14 dia maneho ireo dingana telo, izay fahamarinana, ary ny anjely telo dia maneho ny fizahan-toetra amin'ny dingana telo izay niatrika ny taranaka velona tamin'ny fotoana nahatongavan'ny anjely fahatelo tamin'ny taona 1989.

Ary hitako fa, indro, nisy anjely iray hafa nanidina teo afovoan'ny lanitra, nitondra ny filazantsara mandrakizay hotorina amin'izay monina ambonin'ny tany sy amin'ny firenena rehetra sy ny foko-pirenena sy ny samy hafa fiteny ary ny olona rehetra, niteny tamin'ny feo mahery hoe: Matahora an'Andriamanitra, ka omeo voninahitra Izy; fa tonga ny fotoana fitsarany; ary miankohofa eo anatrehan'Izay nanao ny lanitra sy ny tany sy ny ranomasina ary ny loharanon-drano. Ary nisy anjely iray hafa koa nanaraka ka nanao hoe: Lavo Babylona, lavo ilay tanàna lehibe, satria nampisotroiny ny firenena rehetra ny divain'ny fahatezerana avy amin'ny fijangajangany. Ary nisy anjely fahatelo nanaraka azy roa lahy, niteny tamin'ny feo mahery hoe: Raha misy miankohoka eo anatrehan'ny bibidia sy ny sariny ka mandray ny marika eo amin'ny handriny, na eo amin'ny tànany, dia izy koa no hisotro ny divain'ny fahatezeran'Andriamanitra, izay voararaka tsy misy fangarony ao amin'ny kapoakan'ny fahavinirany; ary hampijalina amin'ny afo sy solifara izy eo anatrehan'ny anjely masina sy eo anatrehan'ny Zanak'ondry; ary ny setroky ny fampijaliany dia miakatra mandrakizay doria; ary tsy manam-pitsaharana andro aman'alina izay miankohoka eo anatrehan'ny bibidia sy ny sariny, ary izay rehetra mandray ny mariky ny anarany. Indro ny faharetan'ny olo-masina; dia ireo izay mitandrina ny didin'Andriamanitra sy ny finoana an'i Jesosy. Apokalypsy 14:6–12.

Ny bokin'i Daniela dia voarafitra eo ambonin'ny hafatry ny anjely telo. Izany rafitra izany dia sady ireo dingana telo amin'ilay teny hebreo hoe "fahamarinana", no ilay fizotry ny fizahan-toetra misy dingana telo mifanaraka amin'izany; nefa io fizotry ny fizahan-toetra io dia mivelatra eo ambonin'ny tsipika ara-tantaran'ilay bibidia niakatra avy tamin'ny tany ao amin'ny Apokalypsy toko faha-telo ambin'ny folo (Etazonia), ary koa eo amin'ny tsipika ara-tantaran'ireo tandroka roa an'ilay bibidia avy amin'ny tany (Repoblikanisma sy Protestantisma). Ny tantaran'i Etazonia, manomboka amin'ny 1798 ka mitohy mandra-pahatongan'ilay lalàn'ny Alahady izay ho avy tsy ho ela, dia io vanim-potoana ara-tantara io ihany izay isian'ny fiangonana Advantista Mitandrana ny Andro Fahafito. Koa noho izany, ny bokin'i Daniela dia ahitana ihany koa ny rafitra izay maneho ny tantaran'ny Advantisma, manomboka amin'ny 1798 ka mitohy mandra-pahatongan'ilay lalàn'ny Alahady izay ho avy tsy ho ela. Amin'ny fanaovany izany, ny bokin'i Daniela dia manondro ireo tantara ara-paminaniana ireo ihany izay aseho ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy, ary amin'ny fanaovany izany dia manome ny vavolombelona voalohany izay mitondra ho amin'ny fahatanterahana ny hafatry ny vavolombelona faharoa izy. Ny fahatanterahan'ireo boky roa ireo dia tanterahina amin'ilay tranga ara-paminaniana iray ihany izay efa nisy tao amin'ny fifandraisan'ny Testamenta Taloha sy ny Testamenta Vaovao.

"Ny tantaran'ny fiainan'i Jesosy, ny fahafatesany ary ny fitsanganany tamin'ny maty, amin'ny maha-Zanak'Andriamanitra Azy, dia tsy azo porofoina amin'ny fahafenoany raha tsy amin'ny alalan'ny porofo voarakitra ao amin'ny Testamenta Taloha. Aseho ao amin'ny Testamenta Taloha i Kristy amin'ny fahazavana mitovy amin'izay ao amin'ny Testamenta Vaovao. Ny iray dia mijoro ho vavolombelon'ny Mpamonjy ho avy, ary ny iray kosa mijoro ho vavolombelon'ny Mpamonjy efa tonga araka ny fomba nambaran'ny mpaminany mialoha. Mba hankasitrahana araka ny tokony ho izy ny drafitry ny fanavotana, dia tsy maintsy takarina lalina ny Soratra Masina ao amin'ny Testamenta Taloha. Ny fahazavana be voninahitra avy amin'ny lasa ara-paminaniana no mampiseho mazava sy mampamirapiratra ny fiainan'i Kristy sy ny fampianaran'ny Testamenta Vaovao. Ny fahagagana nataon'i Jesosy dia porofon'ny maha-Andriamanitra Azy; kanefa ny porofo mahery indrindra fa Izy no Mpanavotra izao tontolo izao dia hita ao amin'ny faminanian'ny Testamenta Taloha ampitahaina amin'ny tantaran'ny Testamenta Vaovao. Hoy Jesosy tamin'ny Jiosy: 'Diniho ny Soratra Masina; fa ataonareo fa ao aminy no anananareo fiainana mandrakizay, ary ireny no manambara Ahy.' Tamin'izany andro izany dia tsy mbola nisy Soratra Masina hafa afa-tsy ny an'ny Testamenta Taloha; koa mazava ny didin'ny Mpamonjy." Spirit of Prophecy, volume 3, 211.

Ny "tantaran'ny fiainana sy ny fahafatesana ary ny fitsanganan'i Jesosy tamin'ny maty," dia mamintina ny asan'i Kristy ho an'ny olombelona, ary manambara ireo dingana telo; ary ireo dingana telo ireo no "fahamarinana." Ny teny hebreo hoe "fahamarinana" dia maneho an'i Jesosy, Izay voalohany sy farany, fiandohana sy fiaharana ary Alfa sy Omega; ary ny teny mihitsy dia ahitana ny litera voalohany sy farany izay samy maneho izany zavatra izany ihany, fa tahaka ny maha-Alfa sy Omega Azy, Jesosy dia mampiseho ny fiaharan-javatra iray miaraka amin'ny fiandohan-javatra iray. Ny fiainan'i Kristy sy ny fahafatesany ary ny fitsanganany tamin'ny maty dia fahamarinana; satria, ankoatra ny zavatra hafa, dia asehon'ny dingana telo izy ireo, ary ny dingana voalohany sy farany dia samy "fiainana," satria ny "fiainana" sy ny "fitsanganana amin'ny

maty” dia samy “fiainana.” Ny litera afovoany ao amin’ny teny hebreo dia ny litera fahatelo ambin’ny folo amin’ny abidia, ary ny telo ambin’ny folo dia tandindon’ny fikomiana; ary ny fahafatesan’i Kristy dia vokatry ny fikomian’i Satana sy ireo zanak’i Adama, izay niombona taminy tamin’ny fikomiany.

Ny fahatakarana ny Fanambaran’i Jesosy Kristy ao amin’ny bokin’ny Apokalypsy dia voavaha ny tombo-kaseny mialoha indrindra ny hifaranan’ny fotoam-pitsapana ho an’ny olombelona, ary singa fototra iray amin’ny fahamarinana voavaha tombo-kase amin’izany fotoana izany ny hoe Kristy no “fahamarinana,” ny Alfa sy Omega, izay mametraka ny soniany amin’ny maha Alfa sy Omega Azy eo amin’ireo fahamarinana izay notendreny hitoetra ao amin’ny Teniny. Rehefa nanoratra ny Ranabavy White hoe: “The history of the life, death, and resurrection of Jesus, as that of the Son of God, cannot be fully demonstrated without the evidence contained in the Old Testament. Christ is revealed in the Old Testament as clearly as in the New,” dia manamafy izy, ho an’izay hahita, fa ny hafatry ny anjely telo ao amin’ny Apokalypsy toko fahefatra ambin’ny folo (izay voarafitra koa eo ambonin’ireo dingana telo ireo ihany, dia ny “life, death and resurrection”), dia “cannot be fully demonstrated without the evidence contained” ao amin’ny bokin’i Daniela.

Izy koa dia manondro fa ny bokin’i Daniela dia mijoro ho vavolombelon’ny Babylona iray “ho avy”, raha ny bokin’ny Apokalypsy kosa dia mijoro ho vavolombelon’ny Babylona iray izay “efa tonga” araka ny fomba efa nambaran’ny bokin’i Daniela mialoha. Ambonin’izany, io fampiharana io dia manondro fa “mba hankasitrahana” ny bokin’ny Apokalypsy, ny bokin’i Daniela dia “tsy maintsy ho takatra amin’ny fahafenoany”, fa “ny fahazavana voahosotra voninahitra” avy amin’ny bokin’i Daniela no “mampiseho mazava sy amin-kanto ny fiainan’i Kristy sy ny fampianarana” ao amin’ny bokin’ny Apokalypsy.

Azo azo takarina koa ny teniny ho manondro fa “ny fahagagana nataon’i Jesosy,” araka ny aseho ao amin’ny bokin’ny Apokalypsy, dia “porofon’ny maha-Andriamanitra Azy; nefa ny porofo mahery indrindra fa Izy no Mpanavotra izao tontolo izao dia hita” rehefa “ampitahaina amin’ny tantara” ao amin’ny bokin’ny Apokalypsy ny faminaniana ao amin’ny bokin’i Daniela. Ary koa, azo fantarina fa rehefa “hoy Jesosy tamin’ny Jiosy: ‘Diniho ny Soratra Masina; fa ireny no heverinareo fa ahitanareo fiainana mandrakizay, ary ireny no manambara Ahy,’” dia ho an’ireo Jiosy ara-panahy amin’izao andro izao, ny bokin’i Daniela no manambara ny Fanambaran’i Jesosy Kristy, ary izany fanambarana izay voavaha tombo-kase mialoha indrindra ny hifaranan’ny fotoam-pitsarana izany no ahitana ny fiainana mandrakizay.

Ny bokin’i Daniela dia mampiseho ireo fahamarinana ara-paminaniana izay tonga amin’ny fahatanterahana ao amin’ny bokin’ny Apokalypsy. Izy io dia voarafitra eo ambonin’ireo dingana telo izay asehon’ny teny hebreo ilazana ny hoe “fahamarinana”, ka noho izany ny boky tenany dia maneho fitsapana ho an’ily taranaka amin’ny fotoana anesorana ny tombo-kase amin’ireo zava-misy ireo sy anambarana azy. I Jesosy tenany, amin’ny maha-Alfa sy Omega Azy, dia asongadina mivantana ao amin’ireo teny voalohany indrindra sy ao amin’ny toko voalohany amin’ny bokin’ny Apokalypsy. Ireo lahatsoratra ireo dia efa nampiseho koa fa ny Daniela toko voalohany dia manana io firafitra ara-paminaniana sy ireo toetra mampiavaka ny hafatry ny anjely voalohany ao amin’ny Apokalypsy toko fahafatra ambin’ny folo io ihany.

Ny hafatry ny anjely voalohany sy Daniela toko voalohany dia samy manondro ilay fizotry ny fitsapana dingana telo, izay famantarana manokana an'i Alfa sy Omega. Manomboka amin'i Babylona ara-bakiteny mandresy an'i Joda ara-bakiteny ilay toko, ary mitarika ho amin'ny ady farany eo amin'i Babylona sy Joda aseho ao amin'ireo andininy enina farany ao amin'ny Daniela toko fahiraika ambin'ny folo ilay boky. Ao amin'ireo andininy ireo, Babylona ara-panahy dia resin'i Joda ara-panahy, tahaka ny hitsanganan'i Mikaela sy hifaranan'ny fotoam-pitsapana ho an'ny olombelona. Ireo andininy ireo dia maneho ny faran'ny tantara ara-paminaniana momba ny ady teo amin'i Babylona sy Joda. Ao amin'ireo andininy ireo no anehoana ny fanasitranana ny ratra mahafaty.

Ireo andininy izay mamaritra ny fanasitranana ny ferin-doza mahafaty dia manomboka amin'ny andininy faha-efapolo ao amin'ny Daniela 11, izay manomboka amin'ireto teny ireto: “Ary amin'ny andro farany.” Ny “andro farany” ao amin'io andininy io dia maneho ny taona 1798, izay nahazoan'ny papasy ny ferin-doza mahafaty. Avy eo ireo andininy ireo dia mitantara ny fomba hanasitranana io ferin-doza mahafaty io, rehefa mandresy ny papasy, voalohany, ny fahavalony, dia ny mpanjakan'ny atsimo (ny Firaiana Sovietika), faharoa, ny mpiara-dia aminy, dia ilay tany be voninahitra (Etazonia), ary fahatelo, ny niharam-boinany, dia Egipta (ny Firenena Mikambana). Ao amin'ny andininy faha-efatra amby efapolo, ny papasy (ny mpanjakan'ny avaratra) dia tonga amin'ny farany, ka tsy misy hanampy azy. Ny tantaran'ny fanasitranana ny ferin-doza mahafaty an'ny papasy ao amin'ireo andininy ireo dia manomboka amin'ny fianjeran'ny papasy tamin'ny 1798, ary mifarana amin'ny fisandratana farany sy ny fianjeran'ny papasy. Ireo andininy eo anelanelan'ny fanokafana ny andalana sy ny famaranana azy dia manondro ny fikomiana eo afovoany.

Ny teny hebreo ilazana ny hoe “fahamarinana” dia noforonina tamin'ny fanambaran-tambatry ny litera voalohany, ny litera fahatelo ambin'ny folo, ary ny litera farany amin'ny abidy hebreo. Ny isa telo ambin'ny folo dia isa izay maneho fikomiana, ary ny tantara eo anelanelan'ny voalohany sy ny farany. Ao amin'ny andalan-teny faminaniana farany ao amin'ny bokin'i Daniela, dia aseho ilay ady iray ihany izay aseho ao amin'ireo andininy voalohany indrindra amin'ilay boky. Ireo andininy ireo no mampiditra ny toko voalohany, izay ahitantsika ny dingana telo amin'ny fizahan-toetra, izay no fahamarinana. Ary avy eo, ao amin'ilay andalan-teny farany, dia hitantsika indray ireo dingana telo ireo, satria manomboka amin'ny fianjerana voalohan'ny papa izy ary mifarana amin'ny fianjerana faran'ny papa, ary tafiditra eo afovoany ny fikomian'ny andro farany.

Ao anatin'ireo andininy enina farany ao amin'ny Daniela toko faha-11 ireo dia misy vavolombelona faharoa manamarina ny fahamarinana; satria ny fahefana ara-jeografika voalohany izay nilain'ny paparesy horesena (ny mpanjakan'ny atsimo) dia tandindon'ny herin'ilay dragona, tahaka izany koa ny farany amin'ireo fahefana ara-jeografika telo (Egipta). Ny fandresena amin'ny dingana telo, izay ilaina mba hahasitrana ny ratra mahafaty, dia manomboka amin'ny mpanjakan'ny atsimo izay tandindon'ny herin'ny dragona, dia ny tsy finoana an'Andriamanitra, ary ny farany amin'ireo fahefana telo, izay asehon'i Egipta, no tandindona ara-Baiboly lehibe indrindra momba ny tsy finoana an'Andriamanitra mifandray amin'ilay dragona. Raha ny marina, ny teny nadika hoe “atsimo” ao amin'ny andininy faha-40 amin'io andalan-teny io dia “negeb”,

izay indraindray adika hoe Egypta. Ireo sakana telo ireo dia mitondra ny mariky ny fahamarinana; satria ny sakana voalohany no sakana farany. Ny fahefana eo afovoany dia ny tany be voninahitra (Etazonia). Etazonia no toerana itondrana ny fikomian'ny lalàn'ny Alahady ho amin'ny fahatanterahana, ary ny tandindon'i Etazonia tamin'ny fiandohany dia zanatany telo ambin'ny folo.

Ny sonian'i Alfa sy Omega dia manenika ny bokin'i Daniela, ary manome ny vavolombelona izay, rehefa ampiraisina amin'ny bokin'ny Apokalypsy, no mampiorina ny maha-Andriamanitra an'i Jesosy Kristy. Araka ny Daniela toko faharoa ambin'ny folo, sy ny fizotry ny fitsapana misy dingana telo izay mitranga amin'ny taranaka izay anesorana tombo-kase ny boky; ny mandà ny fanambarana momba ny firafitry ny bokin'i Daniela dia ny ho isan'ireo izay lazaina ho ratsy fanahy. Araka ny Apokalypsy toko fahefatra ambin'ny folo, ny mandà ny fanambarana momba ny firafitry ny bokin'i Daniela dia ny ho isan'ireo izay lazaina ho miankohoka amin'ny bibidia sy ny sariny.

Ny bokin'ny Apokalypsy dia manambara fa, taloha kelin'ny hifaranan'ny fotoam-pahasoavana, dia voavaha ny fanambaran'i Jesosy Kristy; ary ny fanambaran'i Jesosy Kristy dia ahitana ny fanokafana ny firafitry ny bokin'i Daniela.

“Nohajain'ny olona tamin'ny andraikitry ny fanjakana sy tamin'ny zava-miafin'ny fanjakana manana fahefana manerana izao tontolo izao, dia nohajain'Andriamanitra Daniela ho ambasadôrany, ary nomena fanambarana maro momba ny zava-miafina amin'ny fotoana ho avy izy. Ireo faminany mahatalanjona, araka ny voarakiny ao amin'ny toko faha-7 ka hatramin'ny faha-12 amin'ilay boky mitondra ny anarany, dia tsy takatry ny fahalalana feno na dia ny mpaminany tenany aza; kanefa talohan'ny nifaranan'ny asam-panompoan'ny fiainany, dia nomena azy ilay toky feno fitahiana fa 'amin'ny faran'ny andro'—amin'ny vanim-potoana famaranana ny tantaran'ity izao tontolo izao ity—dia mbola havela indray izy hitsangana amin'ny anjarany sy ny toerany. Tsy nomena azy ny hahatakatra manontolo izay rehetra nambaran'Andriamanitra momba ny fikasan'Andriamanitra. 'Aforitra ny teny, ka asiana tombo-kase ny boky,' no nandidiana azy momba ireo asa soratra ara-paminaniany; ireo dia hasiana tombo-kase 'mandra-pahatongan'ny andro farany.' 'Mandehana amin'ny lalanao, ry Daniela,' hoy indray ilay anjely nandidy an'ilay iraka mahatokin'i Jehovah; 'fa mihidy sy voaisy tombo-kase ny teny mandra-pahatongan'ny andro farany.... Fa ianao kosa, mandehana amin'ny lalanao ambara-pahatongan'ny farany; fa hiala sasatra ianao, ary hitsangana amin'ny anjaranao amin'ny faran'ny andro.' Daniela 12:4, 9, 13.”

“Raha manakaiky ny faran'ny tantaran'ity tontolo ity isika, dia mitaky ny fifantohantsika manokana ny faminany voarakitr'i Daniela, satria mifandray amin'ilay fotoana iainantsika indrindra izy ireny. Tokony hampifandraisina amin'ireo koa ny fampianaran'ny boky farany ao amin'ny Soratra Masina ao amin'ny Testamenta Vaovao. Efa nitarika olona maro Satana hino fa tsy azo takarina ny ampahany ara-paminany ao amin'ny asa soratr'i Daniela sy i Jaona mpahita. Kanefa mazava ny teny fikasana fa hisy fitahiana manokana hanaraka ny fianarana ireo faminany ireo. 'Ny hendry hahafantatra' (andininy 10), dia nolazaina momba ireo fahitana nomena an'i Daniela izay tokony haseho miharihary amin'ny andro farany; ary momba ny fanambarana izay nomen'i Kristy an'i Jaona mpanompony ho fitarihana ny

vahoakan'Andriamanitra mandritra ny taonjato rehetra, dia izao no teny fikasana: 'Sambatra izay mamaky, sy izay mandre ny tenin'ity faminaniana ity, ka mitandrana izay voasoratra ao anatiny.' Apokalypsy 1:3." Mpaminany sy Mpanjaka, 547.

Niresaka tamin'ny endrika hoavy ho an'ny androny sy ny vanim-potoanany i Sister White ka nilaza hoe: "rehefa manakaiky ny famaranana ny tantaran'ity izao tontolo izao ity isika", " 'ny hendry hahalala,' " fa "ny faminaniana voarakitr'i Daniela dia mitaky ny fiheverantsika manokana, satria mifandray amin'ilay fotoana indrindra izay iainantsika ireo." Ny "fanambarana maro momba ireo zava-miafina amin'ny taonjato ho avy. Ireo faminaniana mahagaga, araka ny voarakiny ao amin'ny toko fahafito ka hatramin'ny faharoa ambin'ny folo amin'ny boky mitondra ny anarany," dia "hosokafana amin'ny andro farany."

Rehefa voavaha ny bokin'i Daniela, dia miteraka dingam-panadiovana misy ambaratonga telo izy, izay mitsapa ny taranaka velona amin'ny fotoana anoloran'ny Liona avy amin'ny firenen'i Joda ny bokin'i Daniela amin'ny olony. Ao amin'ny Apokalypsy faha-folo, Sister White dia mampahafantatra antsika fa ilay anjely nidina dia "tsy iza fa Jesosy Kristy mihitsy." Ao amin'ny Apokalypsy faha-folo, ilay anjely dia nanana boky kely misokatra teny an-tanany, izay nasaina nalain'i Jaona sy nohaniny. Io boky io dia novahan'ny Liona avy amin'ny firenen'i Joda, izay tsy iza fa Jesosy Kristy mihitsy, koa ny boky nasaina nohanin'i Jaona dia ilay boky kelin'i Daniela.

"Ny Liona avy amin'ny firenen'i Joda no nanokatra ny boky voaisy tombo-kase ka nanome an'i Jaona ny fanambarana ny amin'izay hitranga amin'izao andro farany izao.

"Daniela dia nitsangana teo amin'ny anjarany mba hitondra ny fanambaràny, izay voaisy tombo-kase mandra-pahatongan'ny andro farany, rehefa tokony hotorina amin'izao tontolontsika izao ny hafatry ny anjely voalohany. Ireo zavatra ireo dia manan-danja tsy manam-petra amin'izao andro farany izao; kanefa raha 'maro no hodiova sy hotsifotsifovina ary hosedraina,' dia 'ny ratsy fanahy kosa hanao ratsy ihany; ary tsy hisy amin'ny ratsy fanahy hahafantatra.' Tena marina tokoa izany! Ny ota dia fandikana ny lalàn'Andriamanitra; ary izay tsy hanaiky ny fahazavana momba ny lalàn'Andriamanitra dia tsy hahatakatra ny fitoriana ny hafatry ny anjely voalohany sy faharoa ary fahatelo. Ny bokin'i Daniela dia voavaha ny tombo-kaseny ao amin'ny fanambarana nomena an'i Jaona, ary mitondra antsika handroso ho amin'ireo seho farany amin'ny tantaran'ity tany ity.

"Hitandrana ao an-tsaina va ny rahalahintsika fa velona eo anivon'ny loza mananontanona amin'ny andro farany isika? Vakio ny Apokalypsy miaraka amin'ny Daniela. Ampianaro ireo zavatra ireo." Testimonies to Ministers, 115.

Ny fandavana ny fanambaràna ny firafitry ny bokin'i Daniela, izay vahana izao ny tombo-kaseny, dia mitovy amin'ny hoe isan'ireo voatondro ho ratsy fanahy. Ny toko enina voalohany ao amin'i Daniela no mametraka ny firafitra ara-paminaniana izay maneho ny tantara ara-paminanian'ny Advantisma, ny bibidia avy amin'ny tany, ny fito-polo taona tandindona ao amin'ny Isaia toko faha-roa amby roapolo, ny tandroka roa dia ny Protestantisma sy ny Repoblikanisma, ny tantara ara-paminaniana momba ny hafatry ny anjely voalohany sy faharoa, ary ny tantaran'ny hafatry ny anjely telo. Ny toko enina farany ao amin'i Daniela kosa no manondro ireo hafatra

ara-paminaniana izay vahana ny tombo-kaseny eo am-piandohana sy eo am-pamaranana amin'ireo tantara rehetra voalaza teo aloha ireo.

Ny toko voalohany ao amin'i Daniela dia tantaran'ny fihetsiky ny anjely voalohany, eo am-piandohan'ny tantaran'ily bibidia avy amin'ny tany. Ny toko voalohany ka hatramin'ny fahatelo dia tantaran'ny fihetsiky ny anjely fahatelo, eo amin'ny famaranana ny tantaran'ily bibidia avy amin'ny tany. Ny toko fahefatra dia tokony hampifanarahana amin'ny toko voalohany, amin'ny maha-fiandohana azy; ary ny toko fahadimy sy fahenina kosa dia tokony hampifanarahana amin'ny toko voalohany ka hatramin'ny fahatelo, amin'ny maha-famaranana azy. Ny fitomboan'ny fahalalana izay aseho ao amin'ny toko fahafito, fahavalo ary fahasivy dia tokony hampifanarahana amin'ny toko voalohany ho tantara eo am-piandohana. Ny fitomboan'ny fahalalana izay aseho ao amin'ny toko fahafolo, fahiraika ambin'ny folo ary faharoa ambin'ny folo dia tokony hampifanarahana amin'ny toko voalohany ka hatramin'ny fahatelo ho tantara eo amin'ny famaranana.

Tsikelikely andalana an'ity fampiharana ity ny tantara am-piandohan'ny bibidia avy amin'ny tany ho toy ny toko voalohany, fahefatra, fahafito, fahavalo ary fahasivy. Ity fampiharana ity koa dia manondro ny tantara amin'ny farany momba ny bibidia avy amin'ny tany ho toy ny toko voalohany ka hatramin'ny fahatelo, ny toko fahadimy, fahenina ary fahafolo ka hatramin'ny faharoa ambin'ny folo. Koa ny bokin'i Daniela dia aseho ho sady fiandohana no fiafaran'ny bibidia avy amin'ny tany.

Ny fiandohan'ily bibidia avy amin'ny tany dia azo fantarina araka izany ho ao amin'ny Daniela toko voalohany, satria ny toko fahefatra dia tokony hape-traka eo ambonin'ny toko voalohany (andalana manampy andalana). Ny toko fahafito sy fahavalo ary fahasivy koa dia tokony hape-traka eo ambonin'ny toko voalohany. Koa noho izany, ny fiandohan'ny tantaran'ily bibidia avy amin'ny tany dia asehon'ny Daniela toko voalohany.

Toy izany koa ny amin'ny fiafaran'ily biby avy amin'ny tany. Ny fiafaran'ny tantaran'ily biby avy amin'ny tany dia asehon'ny toko voalohany ka hatramin'ny fahatelo, ary ny toko fahadimy, fahenina, fahafolo, fahiraika ambin'ny folo ary faharoa ambin'ny folo dia natao handeha eo ambonin'ireo toko telo voalohany (tsipika eo ambonin'ny tsipika), koa ny fiafaran'ny tantaran'ily biby avy amin'ny tany dia asehon'ireo toko telo voalohany ao amin'ny Daniela.

Ny toko voalohany dia maneho ny fiandohana, ary avy eo ny toko voalohany ka hatramin'ny fahatelo dia maneho ny fiafarana; ary ny rafitry ny iray, avy eo ny telo, dia manondro fa ny rafitra ara-paminaniana ao amin'ny bokin'i Daniela dia mitovy amin'ny rafitra ara-paminanian'ny anjely telo ao amin'ny Apokalypsy 14. Tahaka ny ao amin'i Daniela, dia maneho tantara miavaka iray ny anjely voalohany, nefa sady ampahatelon'ny tantaran'ireo anjely telo ihany koa izy. Mandritra izany fotoana izany, raha io fanekena io no manondro sy manamafy ny fitambaran'ny telo sy iray, dia izany ihany koa no rafitry ny teny hebreo hoe fahamarinana, izay tsy maneho an'i Kristy sy ny herin'Andriamanitra amin'ny famoronana ihany, fa koa dingana telo misesy amin'ny fizahan-toetra sy fanadiovana, izay aseho ao amin'ny Daniela toko voalohany, ary avy eo indray ao amin'ny Daniela toko voalohany ka hatramin'ny fahatelo.

Jesosy, Izay fahamarinana, dia Izy koa no Voalohany sy Farany; ary amin'izany lafiny izany, ny tantaran'ny fihetsiky ny anjely voalohany dia averina hatramin'ny litera farany ao amin'ny tantaran'ireo anjely telo; koa azo ena ara-paminaniana ny mametraka ny toko telo voalohany ao amin'i Daniela eo ambonin'ny Daniela toko voalohany, satria ny fiandohana dia maneho mandrakariva ny fiafarana. Koa ny bokin'i Daniela dia tonga ilay "boky kely" izay eo an-tanan'ilay anjely; fa ilay "boky kely" ao amin'i Daniela dia azo aseho tanteraka ao amin'ny Daniela toko voalohany.

Hanohy ny fandalinantsika ny bokin'i Daniela isika ao amin'ny lahatsoratra manaraka.

“Anisan ng mga hinahanap ng mga kawal na naghahanda upang tupdin ang mga itinadhana ng utos ng hari sina Daniel at ang kaniyang mga kaibigan. Nang masabihan na ayon sa utos ay kailangan din silang mamatay, ‘nang may payo at karunungan’ ay nagtanong si Daniel kay Arioch, na pinuno ng bantay ng hari, ‘Bakit napakabigat at napakadalihan ng utos na ito mula sa hari?’ Isinalaysay sa kaniya ni Arioch ang pagkalito ng hari dahil sa kaniyang pambihirang panaginip, at ang pagkabigo nitong makasumpong ng tulong mula sa mga dating lubos niyang pinagkakatiwalaan. Nang marinig ito, si Daniel, na isinasapanganib ang kaniyang buhay, ay nangahas na humarap sa hari at nakiusap na pagkalooban siya ng panahon, upang siya’y makapanalangin sa kaniyang Diyos na ipahayag sa kaniya ang panaginip at ang kahulugan nito.

Nanaiky izany fangatahana izany ny mpanjaka. “Dia nankany an-tranony Daniela ka nampahafantatra izany tamin'i Hanania sy Misaela ary Azaria, sakaizany.” Niara-nitady fahendrena avy tamin'Ilay Loharanon'ny mazava sy ny fahalalana izy ireo. Mafy ny finoany noho ny fahatsapany fa Andriamanitra no nametraka azy teo amin'izay nisy azy, fa nanao ny Asany izy ary nanatanteraka ny fitakian'ny adidy. Tamin'ny fotoan-tsarotra sy loza dia nitodika mandrakariva taminy izy mba hitady fitarihana sy fiarovana, ary Izy efa naneho ny Tenany ho Mpamonjy vonjy eo akaiky mandrakariva. Ankehitriny, tamin'ny fo torotoro, dia nanolo-tena indray tamin'ny Mpitsaran'ny tany izy ireo, nangataka tamim-pitalahoana mba hanome azy fanafahana amin'izao androm-pahoriany manokana izao. Ary tsy foana ny fitalahoany. Ilay Andriamanitra izay nohajainy dia nanome voninahitra azy kosa ankehitriny. Ny Fanahin'i Jehovah nitoetra taminy, ary tamin'i Daniela, “tamin'ny fahitana tamin'ny alina,” no nanambarana ny nofin'ny mpanjaka sy ny heviny.

“Ny zavatra voalohany nataon'i Daniela dia ny nisaotra an'Andriamanitra noho ny fanambarana nomena azy. ‘Isaorana anie ny anaran'Andriamanitra mandrakizay doria,’ hoy ny fihikany; ‘fa Azy ny fahendrena sy ny hery; ary Izy no manova ny andro sy ny fotoana; Izy no manaisotra mpanjaka sy manangana mpanjaka; Izy no manome fahendrena ho an'ny hendry sy fahalalana ho an'izay mahalala saina; Izy no manambara ny zavatra lalina sy miafina; fantany izay ao amin'ny maizina, ary ny mazava mitoetra ao aminy. Misaotra Anao aho, ary midera Anao, ry Andriamanitry ny raiko, izay nanome ahy fahendrena sy hery, sady efa nampahafantatra ahy ankehitriny izay nangatahinay taminao; fa efa nampahafantarinao anay ankehitriny ny amin'ny raharahan'ny mpanjaka.’” Prophets and Kings, 493, 494.